

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: **Bc. Markéta Havelková**

NÁZEV PRÁCE: **Studium artefaktů v rámci genderové archeologie**

TYP PRÁCE: **diplomová**

AUTOR POSUDKU: **Daniel Sosna, Ph.D.**

TYP POSUDKU: **oponent**

KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **velmi dobře**
2. Využití dostupných informací k tématu: **výborně**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **výborně**
4. Strukturování práce: **velmi dobře**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **velmi dobře**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **velmi dobře**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **dobře**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **velmi dobře**

Návrh výsledné klasifikace: velmi dobře

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení: Práce Markéty Havelkové je logicky strukturovaná, má cíl, obsahuje teorii, metodu, výsledky vlastního výzkumu textů a po formální stránce je na solidní úrovni. Pozitivně hodnotím rozsah práce s literaturou, kde vidím skutečně heroické nasazení autorky. Přesto v práci vidím několik slabín. První slabinou je absolutní důvěra v kvantifikaci. Autorka se domnívá, že kategorizací dat a jejich kvantitativní analýzou přispěje k pochopení intelektuálního proudu, který se v archeologii rozhodl věnovat genderu. Klíčový problém je ale v samotné podstatě kvantitativní analýzy, která je sice silná při odhalování obecných trendů, ale musí vycházet z reprezentativního vzorku. Povaha statistické populace se velmi obtížně odhaduje, pokud je výběr vzorku ovlivněn jazykovou kompetencí

autorky nebo přístupem k literatuře na ZČU. Nechci zde jednoduše kritizovat nepochybně velké úsilí autorky, jen se sám ptám, nakolik je např. významnost vztahu mezi atypičností pohřbu a zemí vydání příspěvku ovlivněna výzkumným vzorkem. Představme si, že studentky archeologie v Portugalsku a Peru budou mít stejný výzkumný cíl a stejně problematický přístup k literatuře a jazykový filtr. Mám obavu o reliabilitu výsledků. Domnívám se, že menší důraz na kvantifikaci a větší důraz na kvalitativní rovinu textů by byl vhodnější. Alternativním řešením by mohlo být užší zaměření na vybranou národní komunitu, kterou by bylo možné spolehlivěji zmapovat. Problém této práce je příliš velký rozsah na úkor spolehlivosti a hloubky analýzy.

Druhou slabinou práce je rovina interpretace. Analýza toho, jak archeologové a archeoložky píšou o genderu logicky vypovídá o kontextu v jakém badatelé žijí a pracují, jak chápou archeologii jako disciplínu, jaké politické klima bylo a je v jejich společnosti nebo jaký evaluační systém jim byl vnucen. V práci naprosto postrádám právě tento kontext. Proč se genderové práce psané ženami objevují často ve sbornících, kde je logicky jiný recenzní režim, menší mocenský tlak potlačující feministickou ideologii a silnější pocit sounáležitosti se skupinou vzdorující vůči genderové nerovnosti? Nad kontextem je nutné přemýšlet i při srovnání komunit. Např. Skandinávie je z genderové perspektivy prostředím, kde dlouhodobě probíhá společenská debata o rolích a postaven žen v politice, homosexuálů ve společnosti, budují se alternativní toalety a muži přebírají péči o batolata daleko častěji než u nás. Toto jsou věci, které souvisí i s vědeckou praxí. Pro mě je obtížně pochopitelné, že studium prací archeologů z různých částí světa v této studii nesměruje k pochopení podobných fenoménů.

V práci jsem narazil i na drobné chyby jako např. KZP a KŠK zařazené do středního eneolitu (s. 25) nebo označení dizertační práce Sosna 2007 za monografii (s. 52). Občas se objeví drobné nepřesnosti, zjednodušení nebo významové posuny, jako je tomu v případě vymezení postprocesualismu nebo marxismu. Embodiment je ztělesnění a ne zosobnění. Velmi zjednodušený je i rozbor klasifikace pohlaví v biologické antropologii, kde existuje minimálně šest rovin (genetická, gonadální, somatická ...), na kterých lze pohlavní dimorfismus sledovat. Není také zřejmé, jestli si je autorka vědoma, že existují dvě velmi odlišné vize bioarcheologie (Buikstra vs. Clark). Při takto rozsáhlé studii diskutující desítky netriviálních teorií a pojmů jsou ale tyto drobnosti na úrovni diplomové práce pochopitelné. Zde se ukazuje příliš velký záběr práce.

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné): Jak byste do Vaší databáze z pohledu teoretického přístupu klasifikovala naši práci Sosna et al. 2008. A resampling approach to gender relations ... Je postavena na statistické analýze a silné procesuální tradici, přitom pracuje s genderem jako kontextuální kategorií související s významem artefaktů, performací a specifickou konstrukcí osobnosti. Já osobně bych si netroufnul řadu článků přiřadit ke kategoriím, které používáte. Jednak se např. postprocesualismus překrývá s dalšími kategoriemi, které užíváte (např. neomarxismus) a také dnes hodně autorů funguje v tzv. režimu "processual-plus" (Hegmon 2003).

DATUM: 21.5.2014

PODPIS:

